

Türkler «Mossadyň» atasyny nädip çökerdi?

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Türkler "Mossadyň" atasyny nädip çökerdi? TÜRKLER «MOSSAD»-yň ATASYNY NÄDIP ÇÖKERDI?

«Mossadyň» atasy hasaplanýan «NILI» gullugynyň beren habarnamalaryny iňlisler Gaza uruşlarynda doly peýdalanyşdyr. Muňa garamazdan türk esgeri bu uruşda seýrek gabat gelinýän gahrymançylyk bilen şäheri goramagyň hötdesinden gelipdir

«NILI» jansyzlyk gullugy Birinji jahan urşy döwründe türklere garşy iş geçirmek üçin rumyniýaly sionist Aaron Aaronson tarapyndan guruldy.

Gullugyň meýdan operasiýalaryny bolsa Aaronyň uýasy Sara Aaronson dolandyrypdyr.

Aaron Aaronson

Bu gulluk aýratynam aýal jansyzlary ulanyp, türk ofiserleriniň fiziki aýratynlyklary we söweşjeň ukyplary baradaky taktiki maglumatlary toplaý, iňlislere ýetiripdir.

Hususanam Ahmet Jemal paşa bu gullugyň esasy üns merkezindedi. Jemal paşa hakdaky islendik maglumat iňlisler üçin gymmatlydy, sebäbi ol Gaza hüjümine garşy goranyşa ýolbaşçylyk etjek osmanly paşasydy.

Jemal paşa

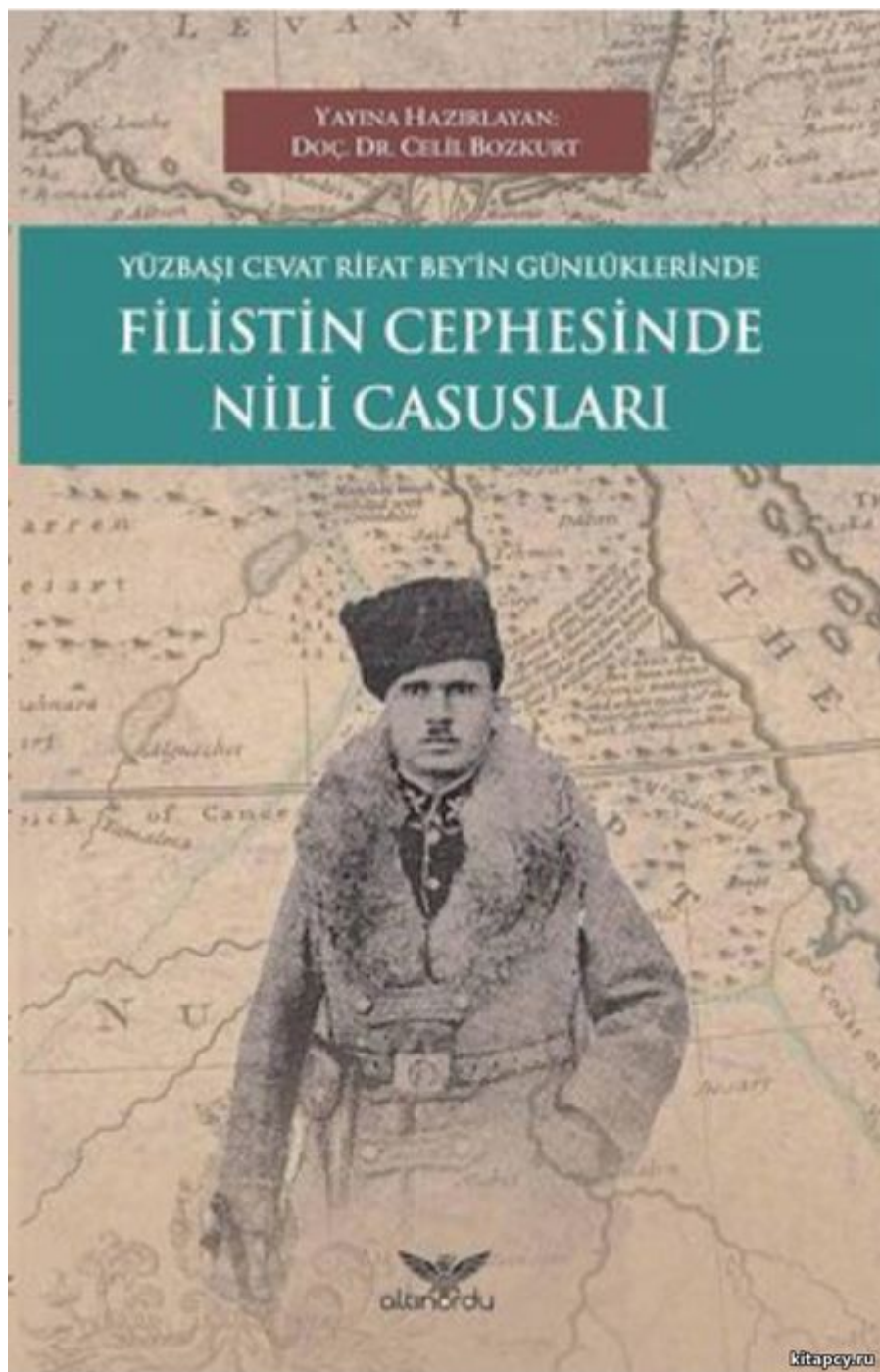
Osmanly kontrrazwedkasy 1916-njy ýyla çenli Aaron hakda-da,

Sara hakda-da ýeterlik maglumat toplap ýetişmändi, has dogrusy tutuş iki ýyllap şeýle adamlaryň bardygynam bilenokdy. Sara öňki adamsy Haýim Abrahamyň üstüniň açylmagy bilen ilkinji gezek osmanly kontrrazwedkasynyň ünsüni çekipdir. Abraham gönüden-göni «NILI»-niň haýryna hereket etmese-de, başga jansyzlyk hereketlerine goşulmagy onuň öňki aýaly Saranyňam yzyna düşülmegine getirdi.

Sara Aaronson

Umumy howpsuzlyk müdirligi (Emniýeti-Umumiýe Müdüriýeti) ahyrsoňy 1917-nji ýylda Adanadan Gazä uzaýan sebitde, esasanam Ýewropadan gelen sionist jöhitleriň içalyçylyk edýändiklerini duýupdyr. Beýleki bir tarapdan bu gullugyň adyny, operasiýalaryny, maksadyny doly anyklap bilmändir. Aslynda Osmanly döwleti öňräkden bäri sebitde jöhitler we hristian araplar tarapyndan Müsürde we Ierusalimiň töwereginde ot kakyp ýören içalyçylykly toparlaryň üstüni açyp, gerekli öňüni alyş çärelerini geçiripdi, emma Aaron Aaronson şeýle bir hüşgär we güýçli gulluk döredipdi welin, onuň edýän işleri hiç göze iliberenokdy.

Hernä ahyrsoňy şeýle gullugyň bardygy we maksady anyk belli edilipdir:

1. Afulede para-peşgeş arkaly zabitan (jemgyýetçilik howpsuzlygy gullugynyň işgäri) çekmek. Şol zabitan arkaly her gün – Afuleden günorta geçýän otlularyň sanyny, esger sanyny, ok-däri, ýarag, top we beýleki serişdeleriň mukdaryny öwrenmek;
2. Dera stansiýasynda pula zabitan çekip, 1-nji maddada görkezilen ugurlar boýunça maglumat toplamak;
3. Ierusalime ýük gelip-gelmändigini we ol ýerdäki esgerleriň sanyny, batalýonlaryň san belgisini, serkerdeleriniň kimdigini

anyklamak;

4. Ýafa, Nasyra, Akka, Haýfa, Seba, Ebu Seba ýaly ýerlere ýük gelip-gelmändigini bilmek;

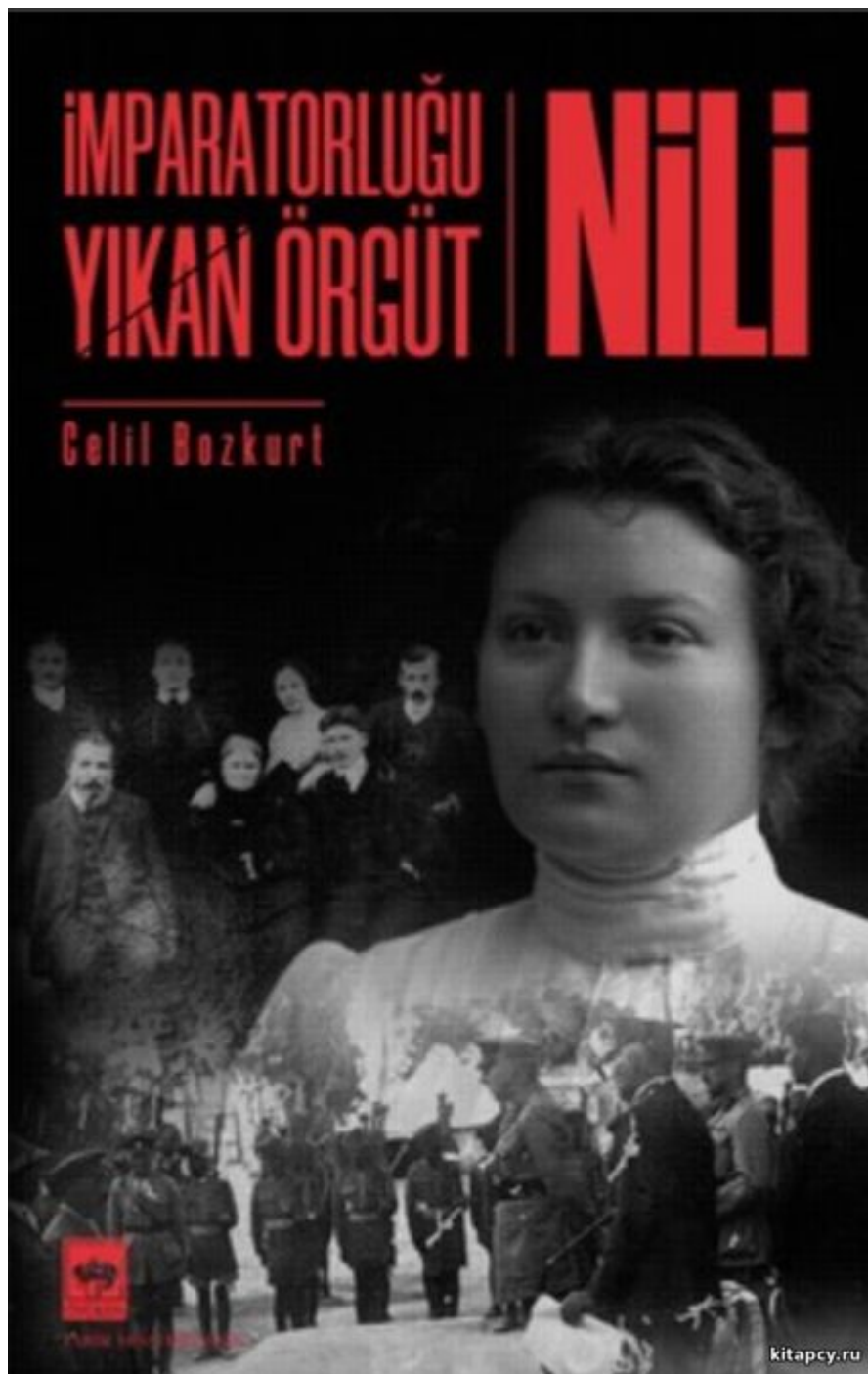
5. Awtoulag, araba, şimendifer (otly) ýollarynyň ýerleşen ýerleri we Ítilaf hökümetlerine sowatly hökümet işgärleriniň we zabitanlaryň sanawyny taýýarlamak. Lomaý pul çykdaýy edip, osmanly hökümetiniň garşysyna topalaña taýýarlamak we halaýygyň aňyny üýtgetmek;

6. Iňlisleriň Haýfadan guryýere gelip düşmegini üpjün etmek üçin bu topalaňy Şam we Halap töwereklerinde taýýarlamak;

7. Bu topalaňyň taýýarlanmagynda Palestinada, aýratynam Nasyrada ruhanylar we iň köpem katolik poplar bilen ýakyn gatnaşykda bolmak;

8. Stansiýalarda näçe wagonyň we enjamyň bardygyny, nemes tahtelbahriýelerine (suwasty gämilerine) benzin bermek üçin palestin kenarýakasynda kesgitlenen strategiki nokatlary anyklamak.

(Jelil Bozkurt / «Osmanly arhiwlerinde «Nili» jansyzlyk gullugy»).

«NİLİ»-niň iň uly üstünligi we güýji osmanly býurokratiýasynda düýpli korrupsiýa toruny emele getirmegidi.

Käbir işgärleriň hökümete garşydaş pikirde gzmegi, käbirleriniňem pula ejiz bolmagy, olary bu gullugyň çeňňegine aňsat düşüripdir.

Şeýle-de, bu gulluk özünü derňemek üçin üstüne gelyän aňtawçylary-da bir alajyny tapyp satyn almagyň hötdesinden gelmegi işi gitdigiçe çylşyrymlaşdyrypdyr.

Ähli kynçylyklara garamazdan «İttihat we Terakki» häkimiýetiniň iň ykjam ugurlarynyň biri kontrrazwedkady.

«Teşkilaty-Mahsus» ýörite gullugynyň bu boýunça anyk ädimleri

ädip biljek derejede güýji bardy. Jemal paşanyň özem muny ünsden düşürenokdy, çünki ol gullugyň esasy ünsüniň özünde jemlenendigini bilýärdi. Gullugyň möhüm adamlaryndan Ýosef Lişanskiniň üstüniň açylyp, soraga çekilmegi «NILI»-ä uly zarba inderipdi. Munuň zyy ýumak çöşleşen ýaly çöşlenipdi.

Yosef Lişanski

Halka barha gysylypdyr we Aaron Aaronson osmanly kontrrazwedkasynyň didiwanyna mündürilipdir, emma meýdan operasiýalarynyň möhüm adamy bolan Saranyň ýalňyş tanalmagy gulluga gerekli zarbanyň urulmagyny gijikdiren iň esasy sebäpleriň biri bolupdyr.

Aaronyň gyzy Sara ähli alnyp barylýan işleriň dolandyryjysy bolupdyr. A türkler bolsa aýal maşgalanyň bular ýaly aýgytlaýjy wezipede oturybiljegini ýatsa-tutsa akyl-huşlarynda getirmändir.

Ýene bir ýalňyşlyk bolsa, bu gullugyň iş aragatnaşygyna üns berilmezligidi.

Mundan öňki jöhit jansyz gulluklary maglumatlary hristian araplara berip işläpdir. Emma «NILI»-niň gönüden-göni gatnaşyk saklaýan adamy Müsür ýörişine gatnaşýan güýçleriň komanduýuşisi general Edmund Allenbiniň hut özüdi.

Edmund Allenbi

Türk kontrrazwedkasy Saranyň oýnaýan roluna düşnenden soň sebitde giň gerimli gözleg operasiýasyny geçiripdir we ahyrynda ony tapypdyr, emma Sara ele düşmeziniň öňýany sapaňasy bilen öz kellesinden atyp ölüpdür.

Onuň öz janyna kast etmegi diňe gullugy goramak maksady bilen bolmandyr. Iňlisleriň meýilleşdirýän Gaza operasiýasy boýunça möhüm maglumatlary general Allenbä ýetirýänligidi. Ýagny, Sara Gaza ele geçsin diýip öz janyna kast edipdi.

Gaza söweşi

Bu gullugyň üstüni açan Ahmet Jemal paşa türk esgerlerine şular ýaly öňüni alyş işini geçirmegi tabşyrypdyr:

«Kenarýaka myntykany (zolagy) goraýan goşun bölümi san taýdanam az, taýýarlyk taýdanam pes. Kenarýakasyna gözegçilik edýän postlar örän seýrek we duşmanyň hereketini duruzmak üçin

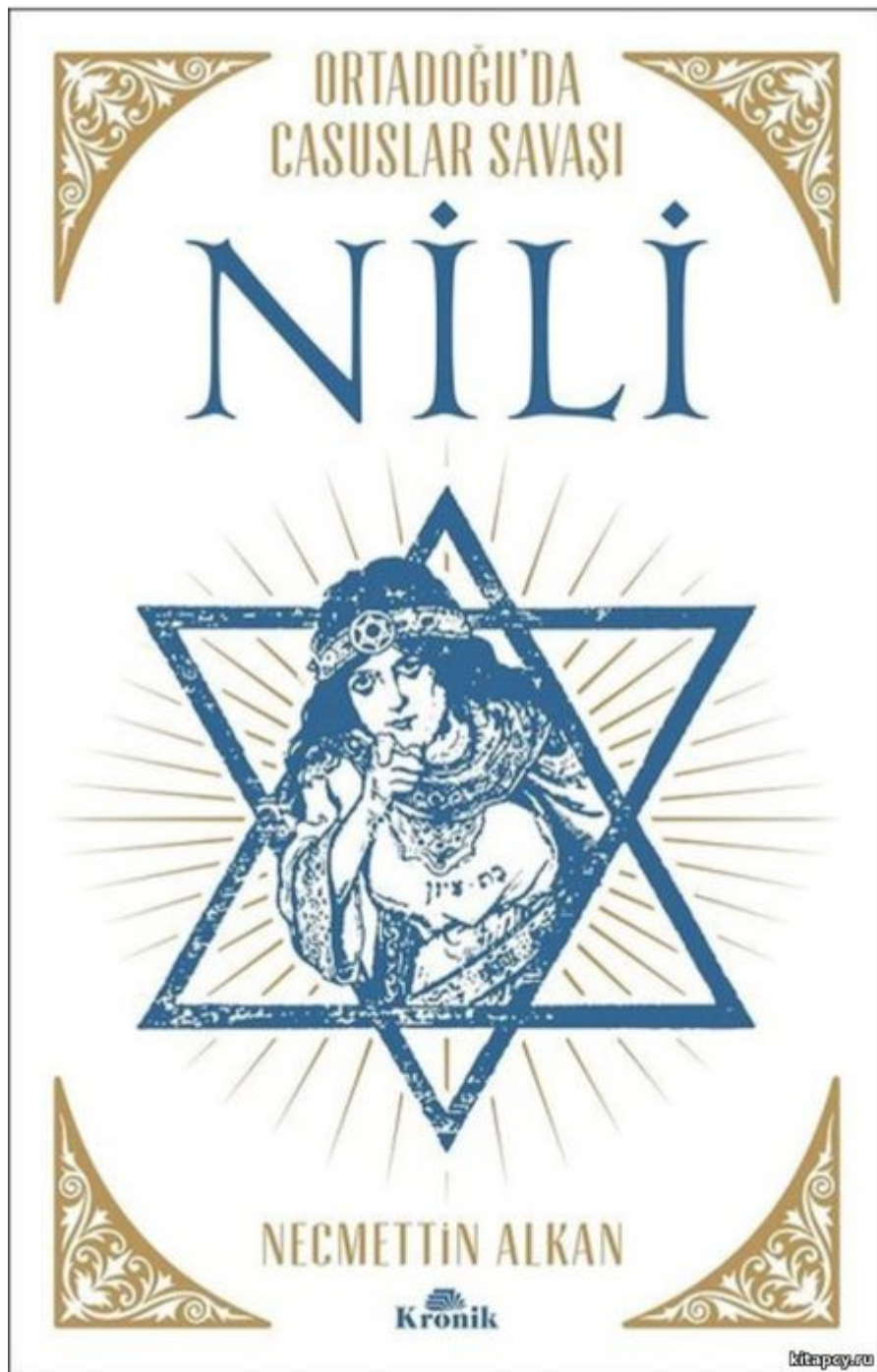
edilýän işler bärden gaýdýar. Kenar frontundaky howpsuzlyk çärelerini berkitmeli. Her goşun bölümi öz sahil mıntıkasının howpsuzlygyny üpjün etmeli bolar. Ýerine ýetirilen işler gönüden-göni goşun bölüminiň serkerdeleriniň dykgatyna ýetiriler. Kenar howpsuzlygyna serkerdeler jogap berer we bu boýunça kemçilige ýol berenleriň «kellesi gider».

Günüň ýaşmagyndan bir sagat soňuragyndan kenara barýan ýollardan geçmek gadagan ediler. Zerur ýagdaýlarda geçmeli bolsa, žandarmeriýa we polisiýa gullukçylarynyň gözegçiliginde geçiler. Bu düzgüni bozanlar harby diwana çykarylar. Goşun bölümleriniň ştablary dessine bu gadagançylyklary güýje girizmeli. Şährtleriň we posýoloklaryň arasyndaky gatnawlar mundan daşarda bolup, bularyňam marşrutlary belli ediler.

Türk Goşun birikmesiniň Seferiýe (Ýörişler) komandowaniýesi Çöl myntykasy bilen bileleşip, biz tarapdan duşman tarapa, duşman tarapdanam bize geçýänleriň önüni alar. Munuň üçin «myntykaýy-memnua» bilen bir «myntykaýy-meşrua» yglan ediler. Geçişler ýörite rugsatnama bilen ýola goýular.

Gündizlerine balyk tutmaga çykýanlaryň sandallary gijelerine «muayýen myntykalarda» «tagty-nezaretde» saklanar. Bularyň berjaý edilişine myntyka serkerdelikleri jogap bererler».

(Jelil Bozkurt / «Osmanly arhiwlerinde «Nili» jansyzlyk gullugy).

Saranyň ölüminden soň «NİLİ» gullugyndan 14 adama ölüm jezasy berilipdir. Ölüm jezasy berilmedikler bolsa Anadola sürgün edilipdir, emma olaryň köpüsi Kaire gaçyp gidipdir.

«Mossadyň» atasy hasaplanýan «NİLİ» gullugynyň beren habarnamalaryny iňlisler Gaza uruşlarynda doly peýdalanyypdyr. Muňa garamazdan türk esgeri bu uruşda seýrek gabat gelinýän gahrymançylyk bilen şäheri goramagyň hötdesinden gelipdir.

Ysraýyl hökümeti soňky kabul eden kararlarynyň birinde Gaza operasiýasyna gatnaşýan birliklerine «NİLİ» adyny bermegi taryhyň ýene bir oýny bolsa gerek.

Bu gullugyň edýän işleriniň netijesinde iňlisler bilen

sebitdäki jöhitler ýakynlaşypdyr, sebit türklerden arassalanansoň has guramaçylykly kontrrazwedka işlerinde sionistlerden peýdalanylypdyr.

Ysraýyl döwlet hökmünde gurulandan soň, onuň iň uly güýji «Mossad» boldy.

Mehmet MAZLUM ÇELIK.

@MMazlumcel

celikmehmedmazlum@gmail.com

Şenbe, 28.10.2023 ý. Taryhy makalalar